

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет історії та філософії
Кафедра історії України та спеціальних історичних дисциплін

Силабус курсу
Історія Одеського університету

Обсяг	Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин на вивчення курсу – 90
Семестр, навчання	Четвертий Другий
Дні, час, місце	
Викладач	Вадим Михайлович Хмарський
Контактний телефон	+38 097 71 60 260
E-mail	khmarskyi@onu.edu.ua
Робоче місце	Кафедра історії України та спеціальних історичних дисциплін, вул. Університетська, 12, каб. 10.
Консультації	<i>Очні консультації:</i> к-сть годин – розклад присутності на кафедрі – щочетверга <i>Онлайн-консультації:</i>

КОМУНІКАЦІЯ

E-mail, група у месенджері «Телеграм», телефон, очні зустрічі

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни.

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова як державна інституція та феномен освіти і науки на півдні України у ХІХ-ХХІ століттях.

Пререквізити і постреквізити курсу (Місце дисципліни в освітній програмі): *пререквізити* – Університетські студії / Вступ до спеціальності (на інших ОПП), *постреквізити* – історія України кінця ХVІІІ – початку ХХ ст., історія України (1914-1945 рр.), історія України середини ХХ – ХХІ ст.

Мета курсу.

Ознайомлення студентів з основними етапами становлення та розвитку першого ЗВО на Півдні України, формування мотивації та готовності до самостійного пізнання проблем історії вищої освіти і науки, залучення їх до науково-дослідницької діяльності з означеного напрямку.

Завдання дисципліни: 1) сформувати розуміння генезису історико-педагогічного знання; 2) надати знання про чинники та основні етапи становлення та розвитку першого ЗВО на півдні України; 3) сформувати

уміння соціально-історичного аналізу змісту і форм організації навчального та наукового процесу на прикладі Одеського університету; 4) сформулювати уміння самостійної науково-дослідницької діяльності.

Очікувані результати: студенти повинні **знати** джерельну базу до вивчення курсу; історіографію з проблематики курсу; основні етапи становлення та розвитку першого ЗВО на Півдні України; основні наукові школи Одеського університету, їх досягнення та представників; **вміти** здійснювати соціально-історичний аналіз змісту і форм організації освітнього процесу і наукових досліджень в університеті на різних етапах розвитку; узагальнювати фактичний матеріал, набутий під час лекцій та самостійно опрацьованих джерел до курсу; застосовувати знання з методики наукових досліджень при опрацюванні різних джерел; робити висновки з вивченої теми.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних (14 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Під час вивчення курсу використовуються різні методи навчання у вищій школі. *Пояснювально-ілюстративний метод* та *метод проблемного викладу* використовується під час лекцій для викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, висновків, що наводяться у лекційній частині курсу. *Евристичний метод* допомагає в організації активного пошуку розв'язання висунутих пізнавальних завдань. *Дослідницький метод* використовується під час самостійної підготовки студентів. Студенти самостійно вивчають літературу, джерела, готуючись до контрольної роботи та виконуючи індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Зміст навчальної дисципліни

Лекції

Тема 1. Університет як продукт цивілізаційного розвитку людства.

Тема 2. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова сьогодні.

Тема 3. Історіографічне засвоєння історії Одеського університету.

Тема 4. Передумови виникнення університету в Одесі.

Тема 5. Інституційний розвиток, організація освітнього процесу та наука в Одеському університеті: імперський час.

Тема 6. Історія Одеського університету: радянський державний.

Тема 7. Місця пам'яті в Одеському університеті.

Практичні заняття

Тема 1. Університет як продукт цивілізаційного розвитку людства.

Тема 2. Історіографічне засвоєння історії Одеського університету.

Тема 3. Місця пам'яті в Одеському університеті.

Тема 4. Передумови виникнення університету в Одесі.

Тема 5. Інституційний розвиток, організація освітнього процесу та наука в Одеському університеті: імперський час.

Тема 6. Історія Одеського університету: радянський державний.

Тема 7. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова сьогодні.

Перелік рекомендованої літератури

Основна

1. Ілля Мечников в Одеському університеті: образ, світогляд, доробок [Електронний ресурс] : монографія / В. М. Хмарський, В. О. Кузнєцов, І. В. Голубович [та ін.] ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Наук. б-ка ; упоряд.: Н. М. Купріянова, Т. В. Васильченко ; наук. ред. В. М. Хмарський ; відп. ред. О. В. Суровцева ; літ. ред. Л. І. Стрій ; бібліогр. ред. Н. М. Купріянова ; підгот. іл.: М. В. Алексеєнко, В. О. Кузнєцов. – Електрон. текст. дан. (1 файл : 74,5 МБ). Одеса : ОНУ, 2025. 256 с., [8] арк. іл. (Розвиток науки в Одеському національному університеті ; Вип.: Біологія. Історія. Філософія).
2. Музичко О. Є., Синявська О. О., Хмарський В. М. *Honoris causa*: почесні члени, доктори, професори Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова : біограф. довідник. Одеса : ОНУ, 2020. 305 с.
3. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Історія та сучасність (1865 – 2015) / кол. авт.; гол. ред. І.М. Коваль; Одеський нац. ун-т імені І.І. Мечникова. Одеса : ОНУ, 2015. 964 с.
4. Хмарський В. Мережа закладів вищої освіти Одещини: до питання про хронологію та динаміку формування. *Південь України у вітчизняній та*

- європейській історії: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції [зб. наук. праць] (13-14 вересня 2018 року, м. Одеса) / ред. кол.: В.Л.Цубенко та ін. Одеса : Екологія, 2018. С.13-22.*
5. Хмарський В.М. Одеський національний університет ім. І. Мечникова. *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін. ; НАН України, НТШ. К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=75022 (дата звернення: 29.08.2024)
 6. Хмарський В. Проблемні питання заснування закладів вищої освіти Одеси як елемент їхньої політики пам'яті. *Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри: збірка наукових праць*. Вип.7. / відп. ред. М.І.Михайлуца. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. С.545-550.
 7. Хмарський В.М. Ювілеї Університету у контексті їхніх епох. *Ювілейна збірка наукових праць, присвячена 150-річчю Одеського національного університету імені І.І.Мечникова* / Гол. ред. І. М. Коваль; ред. колегія: В. О. Іваниця, В. М. Хмарський, відповідальний секретар О. І. Драгуновська. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2015. С.9-17.

Додаткова

1. Випускники Одеського національного університету імені І.І. Мечникова: енциклопед. словник. Одеса : ОНУ, 2019. 700 с.
2. Золоті імена Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Одеса : ОНУ, 2016. 206 с.
3. Крізь призму пам'яті і часу: Одеський Рішельєвський ліцей у спогадах сучасників: [від ліцею до ун-ту]: до 200-річчя від дня засн. / [авт.-упоряд. О. О. Синявська] ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса: Бондаренко М. О., 2017. 298 с.

4. Музичко О. Є., Синявська О. О., Хмарський В. М. Статус *honoris causa* в історії Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (XIX-XXI ст.) . Сторінки історії. 2022. №54. С.314-330.
5. Професори Одеського національного університету імені І.І.Мечникова: біогр. довід.: у 2 т. Т.1 : Ректори (1865-2020). Одеса : ОНУ, 2020. 160 с.; Т.2 : Професори (2005-2020). Одеса : ОНУ, 2020. 334 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування на лекціях.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Розподіл балів: поточний контроль на лекціях (16 балів), за роботу під час семінарських занять (70 бали). Залік – 14 балів.

Додаткових (бонусних) балів: реферат (20 балів).

Самостійна робота студентів.

Форми самостійної роботи: підготовка до практичних занять, підготовка доповіді (виступ на практичному занятті).

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика навчальної дисципліни визначається нормативними документами/ Положеннями, які є чинними в ОНУ імені І. І. Мечникова.

Система вимог: відвідування лекцій є обов'язковим; участь у поточному контролі; виконання необхідного мінімуму навчальної роботи – захист доповіді.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: студент має бути присутнім на семінарських заняттях.

Політика щодо академічної доброчесності: нульова толерантність до академічної недоброчесності.

Політика щодо відвідування та запізнь: ліберальна.

Мобільні пристрої: використовуються у разі потреби з навчальними цілями

Поведінка в аудиторії: згідно загальноприйнятих норм та «Правил внутрішнього розпорядку в ОНУ імені І.І. Мечникова».